

Projekt: Usposabljanje strokovnih delavcev za uspešno vključevanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami v vzgojo in izobraževanje 2008 – 2011

2. program:

Uvajanje koncepta učne težave v osnovni šoli s pomočjo inkluzivnih timov

CBM za spremljanje tekočnosti branja

Načrt za načrtovanje in izvedbo preizkusov s pomočjo CBM

(ocenjevanje, ki temelji na učnem načrtu).

Janja Košir, prof.def.

Kazalo:

CILJI CBM preizkusov tekočnosti branja:	2
KORAKI in časovna razporeditev aktivnosti:.....	3
1. Pridobivanje lokalnih norm (razredne in šolske)	3
2. Pridobivanje lokalnih norm (razredne in šolske)	3
IZBOR učencev:	4
IZBOR naključnega vzorca s pomočjo tabele naključnih števil:	5

CILJI CBM preizkusov tekočnosti branja:

- Oblikovanje pripomočka, ki koristi učiteljem na prvih treh korakih pomoči.
- Preizkus pridobitve lokalnih norm (razredne, šolske), ki omogočajo lažje spremljanje napredovanja učencev na področju branja.
- Primeri, preizkusi uporabe CBM pri spremljanju učinkovitosti načrtovane intervencije (področje branja).

KORAKI in časovna razporeditev aktivnosti:

1. Pridobivanje lokalnih norm (razredne in šolske) → MAJ, JUNIJ 2010

Konec meseca maja in v začetku meseca junija smo uspešno izvedli testiranje na **15-ih slovenskih šolah in njihovih podružnicah. Zbrali smo bralne rezultate 540-ih učencev.** Podatke smo že vnesli v programa Excel in SPSS ter izvedli osnovno statistično analizo. Na tem mestu se vam iskreno zahvaljujemo za vaše sodelovanje, saj vemo, da izvedba preizkusov zahteva dobro in usklajeno organizacijo, ki zahteva vaš dodaten čas in trud. Trudimo se, da bodo rezultati kvalitetno ovrednoteni in (glede kvalitete raziskovalnih rezultatov) primerni za nadaljnjo uporabo v praksi.

2. Pridobivanje lokalnih norm (razredne in šolske) → NOVEMBER 2010

V mesecu oktobru bomo drugič zbirali bralne norme. Izvedli bomo naključen izbor učencev, v mesecu novembru pa bomo izvedli preizkus na posameznih šolah. Vzorec učencev smo razširili (ker je v prejšnjem preizkušanju kar nekaj razredov besedila poznalo). Tako sedaj v vzorec zajemamo po 7 učencev vsakega razreda. Poleg tega iz vsakega razreda v preizkus vključujemo tudi vzorec učencev z učnimi težavami na področju branja (2-3 učence na razred).

Bralne preizkuse v 3. in 4. razredu razširjamo. V teh dveh razredih smo dodali še eno besedilo za tekočnost branja (tako so sedaj štiri – torej učenec bere 4x po 1') in besedilo za preverjanje bralnega razumevanja (ki ga izvajamo skupinsko – lahko tudi s celotnim razredom). Menimo, da bo razširitev samih preizkusov zagotavljala dovolj kvaliteten zajem rezultatov, kar bo omogočilo uporabo tudi v praksi.

Podatke in rezultate obeh testiranj bomo posredovali skupaj. Rezultate bomo posredovali tako, da bo zagotovljena anonimnost vsakega posameznika in posameznih šol. Namenjeni

bodo posameznim učiteljem in strokovnim delavcem šol. V gradivu vam bomo posredovali lokalne bralne norme za razred in šolo. **Ob gradivu bomo članom IT posredovali tudi bralna besedila na katerih bodo norme pridobljene.** Besedila bo posamezna šola lahko koristila za preverjanje tekočnosti branja tudi v nadaljnjih letih.

Operacijo delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za šolstvo in šport. Operacija se izvaja v okviru operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete: »Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja«, prednostna usmeritev: »Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja«.

ČLANOM IT bomo zbrane rezultate PODROBNO predstavili na skupnem srečanju. Podatke in material bomo preko njih posredovali šolam, ki bodo sodelovale na obeh testiranjih.

Vse rezultate bomo statistično analizirali in kritično ovrednotili, del rezultatov drugega preizkušanja, ki zahtevajo podrobnejšo analizo pa bo vključenih tudi v magistrsko delo, ki ga pripravlja Janja Košir, prof. def. in bodo v sklopu tega podrobno analizirani in znanstveno ovrednoteni. Gradivo in rezultati bodo na voljo sodelujočim šolam, učiteljem in članom inkluzivnih timov. Glede na trenutno zbrane rezultate menimo, da bo gradivo uporabno in bo koristilo učiteljem v vsakdanji praksi.

IZBOR učencev:

- 1. Pridobite abecedni seznam učencev posameznega razreda** (npr. 3.a, 3.b. 3.c). Iz vsakega oddelka (npr. za vsak oddelek tretjega razreda, ki po številu ne presega 30 učencev) s pomočjo tabele naključnih števil **NAKLJUČNO** izberite po **7** učencev (glej - tabela naključnih števil – sledite opisanemu postopku); če imate na šoli samo en oddelek razreda iz njega izberite 10 učencev.
- 2. V VSEH RAZREDIH poleg naključno izbranih sedmih učencev preizkusimo tudi 2-3 učence**, ki imajo učne težave (npr. imajo odločbo, po kateri so usmerjeni v prilagojeno izvajanje vzgojno-izobraževalnega programa z dodatno strokovno pomočjo ali pa učitelj sam oceni, da ima ta učenec na področju branja izrazite težave.
Težave naj NE bi bile PRIMARNO pogojene z drugimi težavami – npr. selektivni mutizem, slabovidnost, hiperaktivnost, izrazito znižane sposobnosti ...).
- **Učitelj v vzorec teh učencev lahko vključi vse (tudi več kot 3), ki imajo zgoraj opisane težave. TEH UČENCEV NE IZBIRAMO NAKLJUČNO.**

!!!POMEMBNO!!! za učitelje in učence TRETJIH in ČETRTIH razredov:

Za učence tretjih in četrth **razredov (učence brez težav in učence s težavami)** bo preizkus izveden v dveh delih:

- 1.DEL:** preizkus tekočnosti branja (na štirih besedilih – učenec vsakič bere po 1')
- 2. DEL:** preizkus bralnega razumevanja (učenec prebere besedilo in odgovori na vprašanja, ki jih poda učitelj). Preizkus lahko izvajamo SKUPINSKO, saj gre za tiho branje besedila. Pri tihem branju delo organiziramo tako, da učenci pri pisanju odgovorov le-teh ne prepisujejo.
- **Poleg učenčevega branja učitelj njegovo branje oceni s pomočjo lestvice za kvalitativno oceno branja.**

- **POMEBNO JE, da izvedemo preizkusa v naslednem zaporedju:**
  - na izbran dan izvedemo preizkus tekočnosti branja (za vse učence)
  - naslednji dan izvedemo preizkus bralnega razumevanja (za vse učence)

Testiranje drugošolcev:

1 - v vzorec naključno izberemo dogovorjeno število učencev (7), ne izberemo pa tiste z UT, ker to še ni evidentno

2 - vsak otrok lahko poskuša brati besedilo tako, da imenuje črke v besedah (1') - ga pustimo 1'--> **če vidimo, da z branjem ne gre mu besedila prebere učitelj --> to naj se poskusi z vsemi tremi besedili.**

PRI TEM SEVEDA PAZIMO, da ne postavimo otroke v preveč stresno situacijo (učitelj naj se na tej točki odloči sam - vendar naj nam podatke o učencih pošlje --> učiteljevo oceno branja in 0 besed/min).

3 - učitelj s pomočjo ocenjevalne lestvice oceni njegovo branje (črkovanje, zlogovanje, povezovanje...)

Tudi rezultat 0 besed ali štiri besede na minuto je rezultat, ki je za norme pomemben.

Za natančna pojasnila glede izvedbe si preberite navodila, ki so poslana v e-obliki, prav tako pa so skopirana.

IZBOR naključnega vzorca s pomočjo tabele naključnih števil:

1. Najprej v abecednem seznamu učencev učitelj izloči (prečrta) vse učence, ki že imajo **dodatno strokovno pomoč po odločbi o usmeritvi** (zaradi izrazitih učnih težav ali druge vrste posebnih potreb, ki vplivajo na uspešnost na področju branja; npr. slepi in slabovidni, gluhi in naglušni učenci, gibalno ovirani učenci...) **ali pa (po učiteljevi presoji) izkazujejo na področju branja izrazite težave**; Ugotoviti namreč želimo povprečen bralni nivo učencev, ki ne prejemajo dodatne pomoči. Učitelj s tem želi oceniti povprečen bralni nivo, ki je potreben, da otrok v razredu napreduje brez dodatne strokovne pomoči.

2. V tabeli naključnih števil si učitelj izbere vrstico (katerokoli):

Tabela naključnih števil, ki naj jo uporabljajo učitelji:

2	3	8	8	3	2	8	3	0	7	1	6	3
1	8	3	1	1	2	1	7	5	0	2	5	6
5	5	5	5	6	3	2	5	7	2	5	3	2
1	0	3	4	4	0	7	8	7	1	4	3	1
2	7	0	2	4	5	3	0	4	5	8	0	0
6	8	2	4	8	4	8	2	8	6	0	3	0
0	7	3	0	7	4	0	3	7	3	2	8	3
1	4	7	7	3	8	4	6	4	4	8	0	4
8	6	6	6	5	8	7	8	3	8	0	8	4
0	4	3	5	6	0	6	8	2	2	5	6	4
1	1	3	4	1	7	6	6	1	1	3	7	0
6	8	8	1	1	3	4	5	6	2	5	0	2
4	1	0	8	5	5	7	2	5	1	0	2	0
3	0	7	0	1	4	3	4	8	2	5	1	1
0	4	1	4	0	5	6	7	3	0	5	7	6
0	0	7	4	4	8	5	3	2	8	5	5	5
5	7	8	7	3	4	8	7	6	0	0	2	1
3	4	1	7	2	6	6	6	1	2	4	0	7
5	5	0	0	8	0	7	4	2	8	6	3	4

3. S štetjem po tabeli naključnih števil učitelj iz seznama učencev svojega razreda **naključno izbere vzorec sedmih učencev** (glej spodaj predstavljen primer).

a) V tabeli naključnih števil izberemo vrstico (katerokoli); v našem primeru je to npr. vrstica z zaporedjem števil s pomočjo katere bomo izbrali prvih pet učencev (opisan primer je samo za ilustracijo → učitelji naj v tabeli izberejo svojo vrstico):

1 0 1 8 7 1 2 2 4 6 6 6 7 2 8 8 2 4 3 2 1 3 5 0 1;

b) Pripravimo abecedni seznam učencev določenega razreda (npr. 3.a); v seznamu prečrtamo vse učence, ki imajo dodatno strokovno pomoč ali izrazite težave na področju branja (glej opis točke 1);

c) Začnemo z izštevanjem učencev pri čemer uporabljamo tabelo naključnih števil (oz. izbrano vrstico iz tabele);

Primer: v naši vrstici naključnih števil je prvo število 1 (na seznamu obkrožimo izberemo prvo učenko Dežan Mijo); drugo število je 0, ki jo vedno izpustimo; naslednje je število 1 (na seznamu preostalih učencev s štetjem nadaljujemo pri prvem učencu, ki sledi predhodno izbranemu – v našem primeru obkrožimo učenko Eržen Ana); naslednje je število 8 (na

seznamu preostalih učencev štejemo od 1 do 8 tako, da s štetjem pričnemo s prvim učencem, ki se nahaja za predhodno izbranim učencem – v našem primeru je to Gartner Miha... na ta način pridemo do Tušek Eve, ki je naslednja izbrana učenka).

č) S štetjem po tabeli nadaljujemo dokler iz seznama ne izberemo željeno število učencev.

Če pridemo do konca seznama preden imamo izbranih željeno število učencev štetje

ponovimo. V našem primeru nadaljujemo z naključnim številom 7. S štetjem pričnemo pri učencu, ki se nahaja za predhodno izbranim učencem. Tako v našem primeru s štetjem pričnemo pri učencu Zagorec Nikolaju (ena) in nato nadaljujemo s štetjem na vrhu seznama. V našem primeru bi štetje potekalo takole: Zagorec Nikolaj - ena, Gartner Miha - dva, Jež Nik - tri, Klemenčič Ajda - štiri, Miškolin Tina - pet, Meža Jan - šest, Nadu Petra - sedem (ki jo obročimo).

Preostane nam še naključno izbrano število 1. V našem primeru izberemo učenko Orehek Nastjo, ki se nahaja za predhodno izbrano Nadu Petro.

Primer seznama in izbranih učencev:

Cekin Matej	... izrazite težave na področju branja
Dežan Miha	
Eržen Ana	
Frkolja Katja	... dodatna strokovna pomoč (učne težave pri MAT)
Gartner Miha	
Jež Nik	
Klemenčič Ajda	
Lovenjak Karin	... slabovidna učenka
Miškolin Tina	
Meža Jan	
Nadu Petra	
Orehek Nastja	
Tušek Eva	
Zagorec Nikolaj	

Eržen Ana
Frkolja Katja
Gartner Miha
Jež Nik

Orehek Nastja
Nadu Petra
Meža Jan
Miškolin Tina
Lovenjak Karin
Klemenčič Ajda
Jež Nik
Gartner Miha
Frkolja Katja
Dežan Miha
Cekin Matej

PRVO ŠTETJE PO
SEZNAMU – PRVIČ
ČEZ SEZNAM.

DRUGO ŠTETJE PO
SEZNAMU – DRUGIČ
ČEZ SEZNAM.

Operacijo delno financira E

operativnega programa Razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete: »Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja«, prednostna usmeritev: »Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja«.

Inega sklada ter Ministrstvo za šolstvo in šport. Operi